

İlgili Kanun / Madde
1475.S.İşK/4

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2007/41320
Karar No. 2009/10195
Tarihi: 09.04.2009

- **TARIM VE ORMAN İŞLERİNDE ELLİDEN AZ (ELLİ DAHİL) İŞÇİ ÇALIŞTIRAN İŞYERLERİNİN İŞ YASASI KAPSAMINA GİRMEYECEĞİ**
- **ELLİDEN AZ İŞÇİ ÇALIŞTIRAN İŞYERİNDE TİS İMZALANMIŞSA İŞ MAHKEMESİNİN GÖREVLİ OLACAĞI**

ÖZETİ: 4857 sayılı İş Kanunu'nun 4. maddesinin 1. fıkrasının b bendi uyarınca, 50'den az işçi çalıştırılan (50 dahil) tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde veya işletmelerinde, bu kanun hükümleri uygulanmaz. Kısaca, işçi tarım ve orman işlerinin yapıldığı bir işyerinde çalışan işçi ise, bu işçi ile işveren arasındaki uyuşmazlığın iş mahkemesinde değil, görevli hukuk mahkemesine çözümlenmesi gerekir (Yargıtay 9.HD. 25.3.2008 gün 2007/ 9975 E, 2008/6368 K).

Ancak tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerinde 50 dahil daha az işçi bulunmasına rağmen, işyerinde sendika örgütlenmesi sonucu Toplu İş Sözleşmesi bağlatılmış ise, üye sendika üyesi işçi ile işveren arasındaki uyuşmazlığın 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 66. maddesi uyarınca iş mahkemesinde görülmesi gerekir.

DAVA: Davacı, kıdem ve ihbar tazminatı, fazla çalışma, hafta tatili, izin, milli bayram, dini bayram, eksik ücret alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hâkimi M.Başbayraktar Taşkın tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Uyuşmazlık yapılan işin tarım ve orman işi olup olmadığı ve işçinin İş Kanunu kapsamında kalıp kalmadığı noktasında toplanmaktadır.

Görev konusu kamu düzenine ilişkin olup mahkemece kendiliğinden dikkate alınmalıdır. İş mahkemelerinin görev alanını hakim, tarafların iddia ve savunmalarına göre değil, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 1. maddesini esas alarak belirleyecektir.

İş Mahkemelerinin bulunmadığı yerlerde iş davalarına bakmak üzere bir asliye hukuk mahkemesi görevlendirilir. İş davalarına bakmakla görevli asliye hukuk mahkemesine açılan dava "iş mahkemesi sıfatıyla" açılmamış ise, mahkeme görevsizlik karar veremez. Bu durumda, asliye hukuk mahkemesi ara kararı ile "iş mahkemesi sıfatıyla" baktığını belirterek davaya bakmaya devam eder.

İşçinin İş Kanunu kapsamında kalmaması halinde iş mahkemesine açılan davada, dava dilekçesinin görev nedeni ile reddi ve davanın görevli hukuk mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir. Davanın esastan reddi usule aykırı olacaktır.

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözüm yeri iş mahkemeleridir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 4. maddesinin 1. fıkrasının b bendi uyarınca, 50'den az işçi çalıştırılan (50 dahil) tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde veya işletmelerinde, bu kanun hükümleri uygulanmaz. Kısaca, işçi tarım ve orman işlerinin yapıldığı bir işyerinde çalışan işçi ise, bu işçi ile işveren arasındaki uyuşmazlığın iş mahkemesinde değil, görevli hukuk mahkemesine çözümlenmesi gerekir (Yargıtay 9.HD. 25.3.2008 gün 2007/ 9975 E, 2008/ 6368 K).

Ancak tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerinde 50 dahil daha az işçi bulunmasına rağmen, işyerinde sendika örgütlenmesi sonucu Toplu İş Sözleşmesi bağlanmış ise, üye sendika üyesi işçi ile işveren arasındaki uyuşmazlığın 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 66. maddesi uyarınca iş mahkemesinde görülmesi gerekir.

Bunun dışında 4857 sayılı İş Kanunu'nun 4. maddesinde tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde çalışanların kanun kapsamına girmeyeceği açıklandıktan sonra, aynı madde de ayrık durumlara yer verilmiştir.

Buna göre;

1- Tarım sanatları ile tarım aletleri, makine ve parçalarının yapıldığı atölye ve fabrikalarda görülen işlerde,

2- Tarım işlerinde yapılan yapı işlerinde,

3- Halkın faydalanmasına açık park ve bahçelerde

4- Bir işyerinin eklentisi durumundaki bahçe işlerinde, çalışanların İş Kanunu kapsamında olacakları belirtilmiştir.

Sonuç olarak, tarım ve orman işletmelerindeki bitki ve hayvan üretimi, bakım ve yetiştirilmesi dışında kalan işler İş Kanununa tabidir.

Diğer taraftan, işçi tarım işinde çalışırken bu iş dışında tarım işi sayılmayan ek bir görevde çalışabilir. Örneğin bekçilik, şoförlük gibi, bu durumda yaptığı işler arasında hangisinin baskın olduğu açıklığa kavuşturulmalı ve sonucuna göre görevli mahkeme belirlenmelidir.

Somut olayda, davacı davalı yanında çalıştığını iddia etmiştir. Davalı başka bir işyerinde çalışıp işyerinin üst katında bulunan evde ikamet ettiğini savunmuştur. Beyanlarına başvuru tanıklar ise davacının davalının büyük baş hayvanlarına baktığını belirtmişlerdir. Davacının çalışmasının baskın niteliği araştırılmadan, ilk derece mahkemesinin görevli olup olmadığı kesin olarak belirlenmeden eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 09.04.2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.